
Vergaderjaar 2013–2014

21 501-20

Europese Raad

Nr. 897

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2014

Hierbij bied ik u aan, mede namens de Minister-President, het verslag van de Europese Raad van 26 en 27 juni 2014.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

VERSLAG VAN DE EUROPESE RAAD VAN 26 EN 27 JUNI 2014

De leden van de Europese Raad kwamen op 26 juni bijeen in Ieper voor een ceremonie ter gelegenheid van de herdenking van het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Tijdens het diner in Ieper is gesproken over de strategische prioriteiten van de Europese Unie voor de komende jaren. Op 27 juni is vervolgens in Brussel de reguliere Europese Raad gehouden, waarbij de strategische agenda door de Europese Raad is vastgesteld. Tevens is gesproken over de meerjarenplanning op het terrein van vrijheid, veiligheid en recht. Ook is het Europese semester besproken en de stand van zaken op het terrein van klimaat en energie. Verder heeft een discussie over Oekraïne plaatsgevonden. Tot slot heeft de Europese Raad besloten over de voordracht van Jean Claude Juncker voor de functie van voorzitter van de Europese Commissie. Voorafgaand aan de Europese Raad werden de Associatieakkoorden met Georgië en Moldavië en de nog openstaande delen van het akkoord met Oekraïne ondertekend. De bijeenkomst begon met de traditionele gedachtewisseling met de voorzitter van het Europees Parlement, Gianni Pittella (vindplaats toespraak in voetnoot¹).

De strategische agenda voor de Europese Unie

De Europese Raad heeft een verklaring aangenomen met de titel «Strategische Agenda voor de Unie in Tijden van Verandering». Met deze verklaring geeft de Europese Raad inhoud aan zijn rol als de instelling die krachtens artikel 15 van het EU-verdrag de algemene politieke beleidslijnen en prioriteiten bepaalt. In de verklaring worden vijf hoofdthema's benoemd. Per thema wordt in de verklaring uiteen gezet welke prioriteiten de komende jaren het werk van de Europese Unie dienen richting te geven. Naast deze prioriteiten (het «wat») gaat de verklaring ook in op de wijze waarop EU-beleid tot stand moet komen en uitgevoerd dient te worden (het «hoe»). De principes van subsidiariteit en proportionaliteit worden daarbij leidend verklaard: de Unie dient zich te concentreren op die terreinen waarop het verschil gemaakt kan worden en moet zich onthouden van optreden daar waar lidstaten zelf beleidsdoelinden beter kunnen bereiken. Daarbij dient bovendien sprake te zijn van een grotere betrokkenheid van nationale parlementen. In de conclusies van de Europese Raad worden de Europese instellingen en de lidstaten opgeroepen deze prioriteiten tot leidraad voor de organisatie van hun werk te nemen. De strategische agenda zal ook leidend zijn voor de jaarlijkse en meerjarige planning van de Europese Unie.

Het kabinet is verheugd over de aanneming van de Strategische Agenda. Het is de eerste keer dat de Europese Raad aan het begin van een nieuwe legislatuur op deze wijze prioriteiten stelt. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van het kabinet om meer focus, balans en legitimiteit aan te brengen in het optreden van de Europese Unie. De Nederlandse inzet tot een EU-brede follow-up van onze subsidiariteitsexercitie is hiermee zonder meer geslaagd te noemen. Nu komt het aan op implementatie; de Europese Raad zal hierop toezien.

Voordracht aan het Europees Parlement voor benoeming van de voorzitter van de Commissie

De Europese Raad heeft met gekwalificeerde meerderheid op basis van artikel 17 lid 7 van het EU-verdrag besloten tot de voordracht van de heer Jean Claude Juncker tot voorzitter van de Commissie. Thans is het aan

¹ <http://www.europarl.europa.eu/resources/library/media/20140627RES50828/20140627RES50828.pdf>

het Europees Parlement om bij meerderheid van zijn leden over deze kandidatuur te besluiten. Twee leden van de Europese Raad hebben hun steun onthouden aan deze voordracht. Het kabinet heeft er vertrouwen in dat de heer Juncker de bovenstaande Strategische Agenda van de Europese Raad ten uitvoer kan leggen. In dat licht heeft Nederland de voordracht van de heer Juncker gesteund. De Europese Raad heeft besloten te zijner tijd de procedure die geleid heeft tot de benoeming van de voorzitter van de Europese Commissie te evalueren.

De voorzitter van de Europese Raad is tevens verzocht om consultaties te starten over de invulling van de overige topfuncties. De Europese regeringsleiders zullen hierover op basis van zijn bevindingen verder spreken tijdens de ingelaste Europese Raad op 16 juli a.s.

Meerjarenbeleid op het terrein van vrijheid, veiligheid en recht

De Europese Raad heeft de strategische richtsnoeren vastgesteld voor de wetgevende en operationele activiteiten op het terrein van vrijheid, veiligheid en recht. Het kabinetsstandpunt inzake de Nederlandse visie op een toekomstig EU-JBZ-beleidskader is aangeboden aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer op 18 november 2013 (Kamerstukken II 2012/13, 32 317, nr.196). Het kabinet is tevreden met de balans die is gevonden tussen de domeinen asiel en migratie en veiligheid en justitie in de strategische richtsnoeren. Met name de nadruk op implementatie, consolidatie en evaluatie als uitgangspunten voor het nieuwe meerjarenbeleid spreekt het kabinet zeer aan. Ook krijgen de schaduwkanten van het vrij verkeer van personen adequate aandacht in de richtsnoeren. Ten aanzien van het Europees Openbaar Ministerie zijn – mede op aandringen van Nederland – geen definitieve besluiten opgenomen in de tekst, doch is slechts vastgesteld dat de onderhandelingen over het voorstel gaande zijn. Zoals bekend heeft Nederland bezwaren tegen het centralistische karakter van het Commissievoorstel.

Klimaat en energie

Klimaat en energie is tijdens deze Europese Raad niet uitgebreid aan de orde geweest. De Europese Raad heeft kort de stand van zaken besproken ten aanzien van het op 22 januari 2014 gepubliceerde witboek over het klimaat- en energiebeleid voor de periode tot 2030 (kenmerk COM (2014) 15). In lijn met de Nederlandse inzet bevestigde de Europese Raad het voornemen om in oktober 2014 hierover en over energievoorzieningszekerheid definitieve besluiten te nemen.

De Europese Raad heeft tevens van gedachten gewisseld over energievoorzieningszekerheid. De Commissie heeft op 28 mei jl. een plan voor het verminderen van energieafhankelijkheid gepubliceerd (kenmerk COM (2014) 330). Uw Kamer is op 17 juni jl. een Kabinetsreactie toegegaan (kenmerk: DGETM-EM / 14098793).

De minister-president heeft het belang benadrukt van integrale besluitvorming over het klimaat- en energiepakket 2030, de interne energiemarkt en de energievoorzieningszekerheid. Deze drie onderwerpen zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Europees Semester

De Europese Raad heeft de landenspecifieke aanbevelingen bekrachtigd die op 2 juni jl. door de Commissie werden gepubliceerd (documentnummer COM (2014) 420) en vervolgens werden behandeld in de EcoFin en EPSCO-Raad. De Europese Raad verwelkomde het feit dat de buiten-

sporigtekortprocedure voor een aantal lidstaten, waaronder Nederland, wordt beëindigd. Deze lidstaten hebben in 2013 een tekort gerealiseerd onder de 3%. Daarnaast geeft de meest recente raming van de Commissie aan dat het tekort ook voor de jaren 2014 en 2015 onder deze norm blijft. Dit is voorwaarde voor beëindiging van de procedure.

Er heeft een discussie plaatsgevonden over het Stabiliteit en Groei Pact (SGP). Door sommige lidstaten werd betoogd dat een beter evenwicht gevonden moet worden tussen begrotingsdiscipline enerzijds en de behoefte aan flexibiliteit bij het toepassen van de regels van het SGP anderzijds. Nederland heeft, samen met een aantal gelijkgezinde lidstaten, betoogd dat de regels van het SGP volledig gerespecteerd dienen te worden. Die notie is uitdrukkelijk opgenomen in de Strategische Agenda. Voorts is door deze groep gelijkgezinde landen benadrukt dat de bestaande regels van het SGP al ruimte laten voor het toepassen van flexibiliteit, teneinde de juiste omstandigheden te creëren voor het doorvoeren van structurele hervormingen. Deze flexibiliteit kan waar nodig worden gebruikt, onder de bestaande strikte voorwaarden, waarbij voor het kabinet voorop blijft staan dat de enige duurzame weg naar economische groei gelegen is in het op orde brengen van de overheidsfinanciën en het doorvoeren van structurele economische hervormingen. Dit standpunt is op adequate wijze gereflecteerd in de conclusies van de Europese Raad en de Strategische Agenda.

In lijn met de Nederlandse inzet heeft de Europese Raad vastgesteld dat resultaten zijn geboekt bij het terugdringen van de regeldruk, onder meer via het REFIT programma, maar dat dit tegelijkertijd een prioriteit moet blijven van de Europese instellingen en de lidstaten gezamenlijk.

Oekraïne

De Europese Raad sprak over de situatie in Oekraïne, deels in aanwezigheid van de nieuwe Oekraïense president Porosjenko. President Porosjenko lichtte zijn 14-punten vredesplan toe en ging kort nader in op de actuele situatie in Oost-Oekraïne. De Europese Raad sprak haar steun uit voor het vredesplan en nam nota van de door de Russische present Poetin uitgesproken steun voor het vredesplan en het besluit van de Russische Federatieraad om de bevoegdheid voor de inzet van Russische troepen in Oekraïne in te trekken. De Europese Raad riep alle betrokken partijen op het staakt-het-vuren te respecteren en zich te committeren aan het vredesplan. Rusland werd opgeroepen zijn invloed bij de separatisten aan te wenden om het geweld te stoppen en maatregelen te nemen om de instroom van gewapende strijders en militair materieel in Oost-Oekraïne tegen te gaan.

De Europese Raad bracht in herinnering dat de Commissie, EDEO en de lidstaten voorbereidende werkzaamheden voor mogelijke additionele maatregelen tegen Rusland hebben verricht, zodat de EU onverwijld verdere stappen kan nemen. In dit verband gaf de Europese Raad aan te verwachten dat uiterlijk maandag 30 juni de volgende stappen zijn genomen:

- Overeenstemming over een verificatiemechanisme voor het staakt-het-vuren en effectieve grensbewaking, gemonitord door de OVSE;
- Teruggave van drie bezette grensposten aan de Oekraïense autoriteiten;
- Vrijlating van gegijzelden, inclusief alle gegijzelde OVSE-waarnemers;
- Start van daadwerkelijke onderhandelingen over de implementatie van het vredesplan van president Porosjenko.

De Raad zal de situatie bezien en zo nodig de noodzakelijke besluiten nemen. De Europese Raad onderstreept de bereidwilligheid om te allen tijde bijeen te komen over verdere verrijkende restrictieve maatregelen.

De Raad verwelkomde het besluit tot het instellen van een importverbod op goederen die uit de Krim komen en die geen oorsprongscertificaat van de Oekraïense regering in Kiev hebben gekregen. De Europese Raad herbevestigde de Europese steun aan de stabilisatie van de Oekraïense economie die vooral wordt vormgegeven vanuit het nabuurschapsinstrument en door inzet van macro financiële assistentie aan Oekraïne, in navolging van het IMF. In dit verband blikte de Raad ook vooruit naar de donor coördinatiebijeenkomst die op 8 juli in Brussel zal worden georganiseerd en waar verder invulling zal worden gegeven aan de wijze waarop de uitvoering van het associatieakkoord gestalte zal krijgen.

Overige onderwerpen

De Europese Raad heeft de besluiten van de EcoFin-Raad over de invoering van de euro door Litouwen en van de Raad Algemene Zaken over het verlenen van kandidaat-lidmaatschapsstatus aan Albanië bekrachtigd.